

BS/72/2013

**STOSUNEK POLAKÓW
DO INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2013 roku

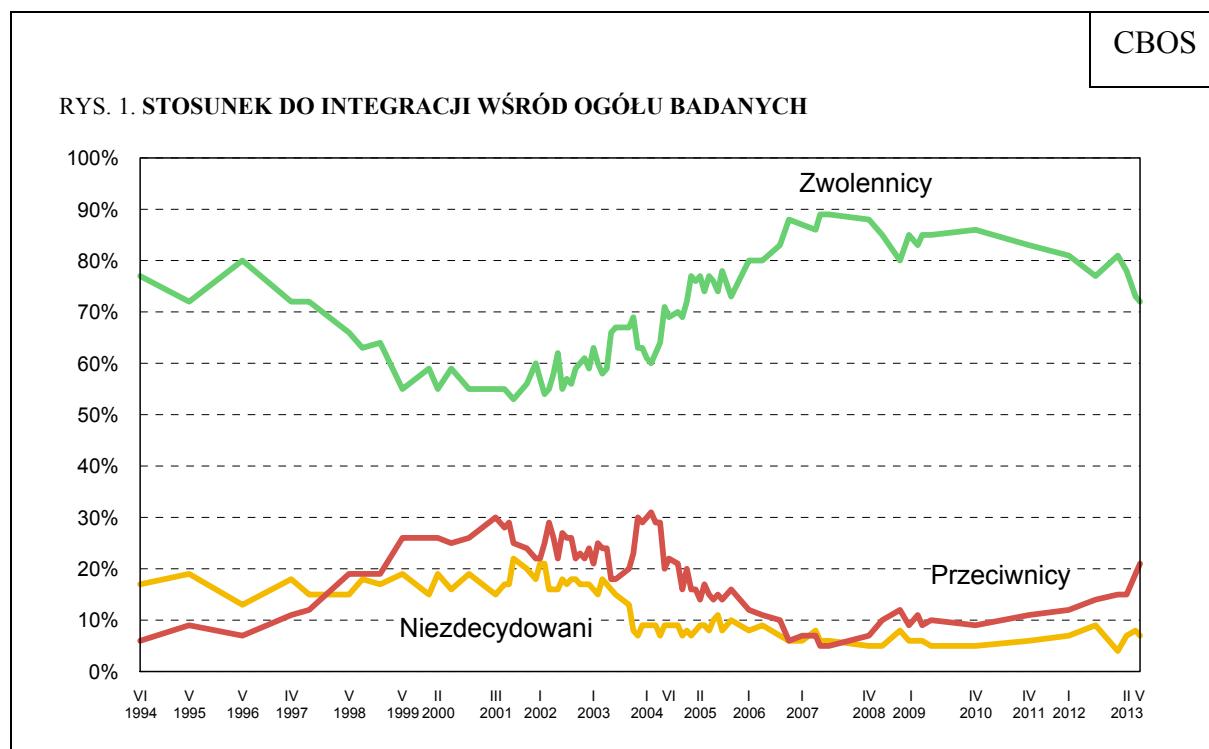

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Badania przeprowadzane w ostatnich miesiącach pokazywały symptomy słabnięcia społecznego poparcia dla integracji europejskiej. Najnowszy, majowy sondaż¹ potwierdza rosnący sceptycyzm w tej kwestii.

POPARCIE DLA CZŁONKOSTWA POLSKI W UE

Do zwolenników członkostwa Polski w Unii Europejskiej zalicza się obecnie 72% dorosłych Polaków. Co piąty (21%) jest przeciwny obecności naszego kraju we Wspólnocie. Porównywalne odsetki zwolenników i przeciwników integracji notowaliśmy w pierwszych miesiącach po akcesji.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (276) przeprowadzono w dniach 9–15 maja 2013 roku na liczącej 1101 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Stosunek do integracji europejskiej wśród ogółu badanych	Wskazania respondentów według terminów badań																				
	2006		2007				2008			2009				2010	2011	2012			2013		
	VIII	X	I	IV	V	VII	IV	VII	XI	I	III	IV	VI	IV	IV	I	VII	XII	II	IV	V
	w procentach																				
Zwolennicy	83	88	87	86	89	89	88	85	80	85	83	85	85	86	83	81	77	81	78	73	72
Przeciwnicy	10	6	7	7	5	5	7	10	12	9	11	9	10	9	11	12	14	15	15	19	21
Niezdecydowani	7	6	6	8	6	6	5	5	8	6	6	6	5	5	6	7	9	4	7	8	7

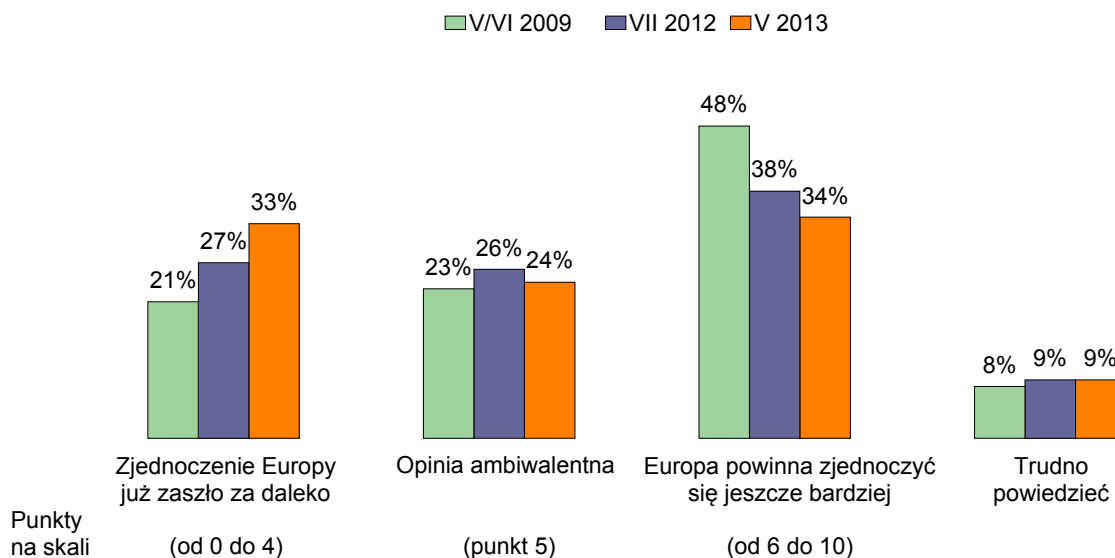
Pozytywny stosunek do członkostwa Polski w UE dominuje we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Poziom poparcia dla obecności naszego kraju w Unii zależy w głównej mierze od wykształcenia: im ono wyższe, tym częstsza jest akceptacja członkostwa we Wspólnocie. Najwyższe poparcie dla obecności naszego kraju w UE notujemy zatem wśród osób z wyższym wykształceniem (89%), a ponadto wśród badanych o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (81%), respondentów dobrze oceniających warunki materialne swojego gospodarstwa domowego (81%). Z kolei najrzadziej akceptują integrację osoby mające 65 lat i więcej (59%), ankietowani z wykształceniem podstawowym (57%), badani o dochodach *per capita* poniżej 500 zł (60%) oraz respondenci źle oceniający własne warunki materialne (62%). Stosunkowo niskim poziomem poparcia dla członkostwa w UE (55%) wyróżniają się także osoby, które można zaliczyć do najbardziej religijnych – praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu.

W potencjalnych elektoratach partyjnych przynależność Polski do UE dość powszechnie popierają zwolennicy PO (91%), a rzadziej niż przeciętnie – sympatycy PiS (66%).

STOSUNEK DO ROZWOJU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Przedłużający się kryzys w strefie euro i, być może, postrzegana jako niedostateczna skuteczność instytucji unijnych w jego zażegnaniu przyczyniają się do narastania sceptycyzmu wobec pogłębiania współpracy w ramach UE. Przed czterema laty ponad dwukrotnie więcej osób popierało rozwój integracji europejskiej, niż stało na stanowisku, że zjednoczenie Europy zaszło już za daleko. Jeszcze rok temu zwolennicy dalszego jednoczenia się Europy mieli przewagę nad jego przeciwnikami. Obecnie obie grupy są mniej więcej równoliczne i każda z nich obejmuje jedną trzecią ogółu badanych.

RYS. 2. NIKTÓRZY UWAŻAJĄ, ŻE EUROPA POWINNA SIĘ ZJEDNOCZYĆ JESZCZE BARDZIEJ. INNI SĄDZĄ, ŻE ZJEDNOCZENIE EUROPY JUŻ ZASZŁO ZA DALEKO. A JAKIE JEST PANA(I) ZDANIE? PROSZĘ OKREŚLIĆ SWOJE POGLĄDY KORZYSTAJĄC ZE SKALI OD 0 (ZJEDNOCZENIE EUROPY JUŻ ZASZŁO ZA DALEKO) DO 10 (EUROPA POWINNA ZJEDNOCZYĆ SIĘ JESZCZE BARDZIEJ)

Za pogłębianiem integracji europejskiej częściej niż przeciętnie opowiadają się ludzie młodzi – od 18 do 24 roku życia (46%), uczniowie i studenci (46%).

Kwestia ta budzi kontrowersje wśród sympatyków poszczególnych partii politycznych. Przekonanie, że Europa powinna zjednoczyć się bardziej niż dotychczas, przeważa w elektoratach PO, PSL oraz SLD. Wśród zwolenników PiS częstsza jest niechęć do dalszej integracji.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Niektórzy uważają, że Europa powinna się zjednoczyć jeszcze bardziej. Inni sądzą, że zjednoczenie Europy już zaszło za daleko. A jakie jest Pana(i) zdanie? Proszę określić swoje poglądy korzystając ze skali od 0 do 10			
	Zjednoczenie Europy już zaszło za daleko (punkty 0–4)	Opinia ambiwalentna (punkt 5)	Europa powinna zjednoczyć się jeszcze bardziej (punkty 6–10)	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	38	21	30	11
SLD	31	13	54	2
PO	24	31	43	2
PSL*	19	31	41	9

* Dane dotyczące elektoratu PSL należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką jego liczebność w badanej próbie

OCENA SKUTKÓW CZŁONKOSTWA POLSKI W UE

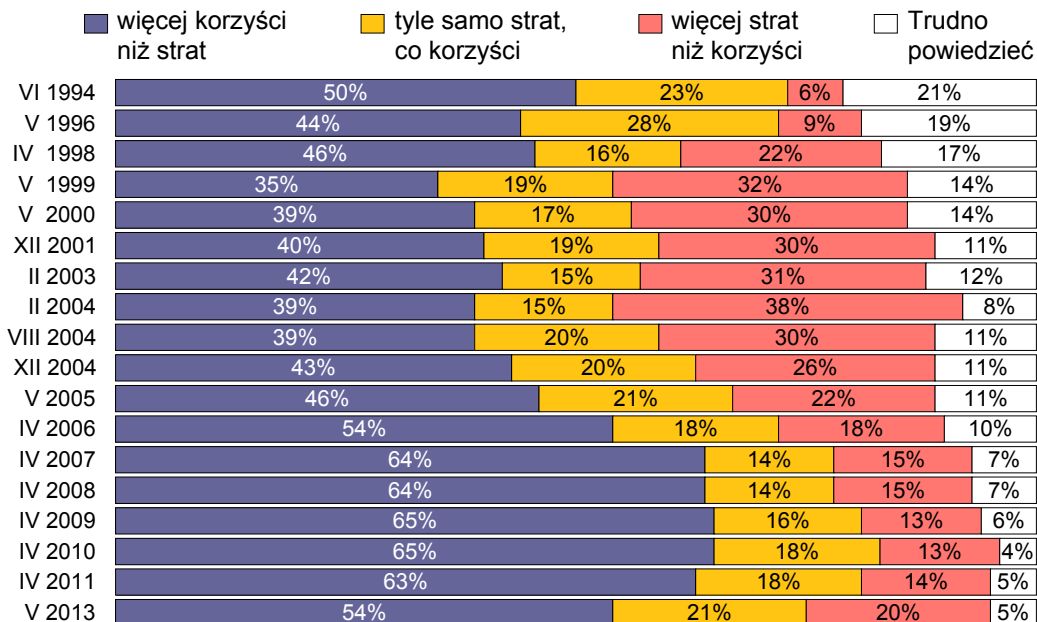
Wzrostowi sceptycyzmu wobec integracji europejskiej towarzyszy pogorszenie ocen skutków członkostwa w UE. Kryzys w strefie euro, który pociągnął za sobą spowolnienie gospodarcze w naszym kraju, spowodował, że przekonanie, iż Polska odnosi korzyści z integracji, osłabło. Nadal jednak ponad połowa Polaków (54%) pozytywnie ocenia efekty integracji dla naszego kraju. Co piąty badany (20%) podsumowuje dotychczasowy bilans integracji krytycznie. Mniej więcej tyle samo ankietowanych (21%) jest zdania, że korzyści i straty związane z członkostwem Polski w Unii się równoważą.

Od początku naszych badań dotyczących najpierw spodziewanych, a potem postrzeganych efektów członkostwa w UE respondenci lepiej oceniali skutki integracji dla Polski niż dla siebie osobiście. Także dziś więcej osób zauważa pozytywne rezultaty członkostwa w wymiarze ogólnokrajowym niż w wymiarze osobistym. Ale, co ciekawe, dostrzeganie korzyści z integracji dla siebie osobiście nie zmalało wraz ze spadkiem pozytywnych ocen jej skutków dla Polski i wraz ze spadkiem poparcia dla integracji. Pozytywnie ocenia bilans integracji dla siebie osobiście ponad dwie piąte badanych (42%). Raczej negatywnych rezultatów przynależności Polski do UE doświadcza 16% ankietowanych. Niejednoznacznie ocenia je co trzeci respondent (33%).

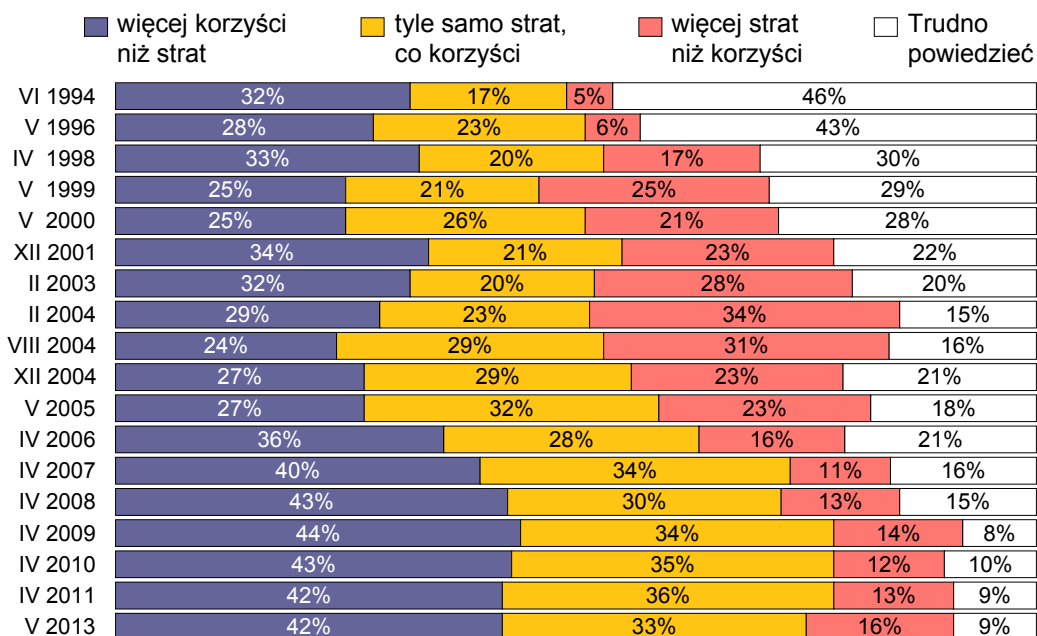
Podzielone są opinie na temat tego, kto przede wszystkim zyskuje na integracji: Polska czy kraje wcześniej będące członkami Wspólnoty. W ostatnich latach przybywa jednak osób sądzących, że beneficjentem integracji są przede wszystkim dawni członkowie Unii – obecnie stanowią one 39% ogółu badanych. Na Polskę jako głównego beneficjenta integracji wskazuje niespełna jedna trzecia respondentów (30%). Niemal co piąty (18%) uważa natomiast, że na członkostwie w UE tyle samo zyskuje Polska, co państwa „starej” Unii.

RYS. 3.

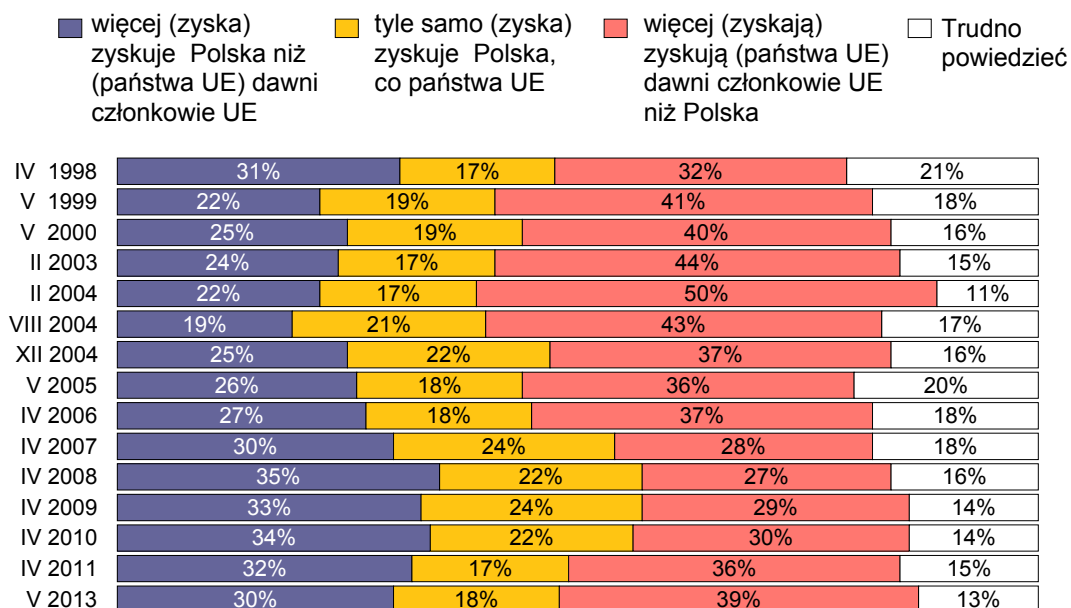
Integracja z Unią Europejską (przyniesie) przynosi Polsce:

Integracja z Unią Europejską (przyniesie) przynosi Panu(i) osobiście:

RYS. 4. NA PRZYSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ:

Na postrzeganie skutków członkostwa Polski w Unii Europejskiej wpływają takie cechy społeczno-demograficzne badanych, jak: płeć, wiek, wykształcenie, ocena własnych warunków materialnych, orientacja światopoglądowa (poglądy polityczne i religijność). Jak wynika z analiz², stosunkowo najlepiej skłonni są oceniać rezultaty przynależności Polski do UE ankietowani mający określone poglądy polityczne i wykształcenie średnie lub wyższe (66% ocen pozytywnych). Najrzadziej korzyści z integracji dla Polski dostrzegają osoby niepotrafiące określić swoich poglądów politycznych, w wieku 65 lat i więcej (23%). Pozytywne efekty integracji osobiście odczuwają najczęściej respondenci od 18 do 44 roku życia z wyższym wykształceniem (66%), stosunkowo najrzadziej – mający co najmniej 55 lat, wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe i niemający określonych poglądów politycznych (10%). Przekonanie, że to przede wszystkim Polska jest beneficjentem integracji, najczęściej wyrażają mężczyźni z wyższym wykształceniem (47%), a najrzadziej – osoby z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym, niemające określonych poglądów politycznych (17%). Z kolei o tym, że to przede wszystkim dawni członkowie Unii zyskują na integracji, najczęściej przekonani są badani z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym, o prawicowych poglądach politycznych (56%).

² Wykorzystano model IBM SPSS Decision Trees.

Przeświadczenie o dodatnim bilansie członkostwa w UE dla Polski przeważa w elektoratach wszystkich ugrupowań politycznych cieszących się obecnie największym poparciem społecznym. Wyborcy analizowanych partii częściej skłonni są także dostrzegać pozytywne niż negatywne rezultaty integracji w wymiarze osobistym. Korzyści z przynależności do Unii – zarówno dla kraju, jak i dla siebie osobiście – najczęściej zauważają zwolennicy PO. W elektoracie tego ugrupowania (jako jedynym) przeważa też opinia, że na przystąpieniu naszego kraju do struktur europejskich więcej zyskuje Polska niż państwa „starej” Unii. Sympatycy PiS i PSL skłaniają się natomiast ku pogładowi, że korzyści z integracji odnoszą głównie dawni członkowie UE.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Wejście Polski do UE przynosi Polsce więcej korzyści niż strat	Opinie niejednoznaczne	Wejście Polski do UE przynosi Polsce więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	78	15	6	1
SLD	69	13	18	0
PiS	48	20	25	7
PSL*	47	19	27	7

* Ze względu na małą liczebność zwolenników PSL w badanej próbie dane dotyczące elektoratu tej partii należy traktować jako przybliżone

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Wejście Polski do UE mnie osobiście przynosi więcej korzyści niż strat	Opinie niejednoznaczne	Wejście Polski do UE mnie osobiście przynosi więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	62	29	3	6
SLD	47	24	21	8
PiS	40	34	19	7
PSL*	32	44	13	11

* Ze względu na małą liczebność zwolenników PSL w badanej próbie dane dotyczące elektoratu tej partii należy traktować jako przybliżone

Tabela 5

Potencjalne elektoraty	Na przystąpieniu Polski do UE więcej zyskuje Polska niż dawni członkowie Unii	Opinie niejednoznaczne	Na przystąpieniu Polski do UE więcej zyskują dawni członkowie Unii niż Polska	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	49	21	21	9
SLD	36	19	37	8
PSL*	31	8	54	7
PiS	18	15	53	14

* Ze względu na małą liczebność zwolenników PSL w badanej próbie dane dotyczące elektoratu tej partii należy traktować jako przybliżone

Opinie o skutkach przystąpienia Polski do Unii Europejskiej wiążą się ze stosunkiem do integracji. Zwolennicy członkostwa naszego kraju w UE oceniają je zdecydowanie lepiej niż przeciwnicy, przy czym po raz kolejny już w naszych badaniach potwierdza się prawidłowość, zgodnie z którą poparcie dla integracji silniej wiąże się z pozytywną oceną jej dotychczasowych efektów w skali całego kraju (V Cramera=0,41) niż w wymiarze osobistym (V Cramera=0,32). Oznacza to, że Polacy popierając członkostwo w UE nadal w większym stopniu kierują się przekonaniem, że jest ono korzystne dla kraju, niż poczuciem, że sami zyskują na akcesji.

Tabela 6

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Wejście Polski do UE przynosi Polsce więcej korzyści niż strat	Opinie niejednoznaczne	Wejście Polski do UE przynosi Polsce więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zwolennicy	68	19	10	3
Przeciwnicy	15	24	56	5
Niezdecydowani	22	32	22	24

Tabela 7

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Wejście Polski do UE mniej osobiście przynosi więcej korzyści niż strat	Opinie niejednoznaczne	Wejście Polski do UE mniej osobiście przynosi więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zwolennicy	52	32	10	6
Przeciwnicy	13	38	40	9
Niezdecydowani	19	36	16	29

★

★

★

Rośnie sceptycyzm Polaków wobec pogłębiania integracji europejskiej. W pewnym, choć ograniczonym, stopniu przekłada się on na stosunek do obecności naszego kraju w UE. Nadal bowiem zdecydowana większość Polaków popiera członkostwo Polski we Wspólnocie. Kryzys w strefie euro, który pociągnął za sobą spowolnienie gospodarcze w naszym kraju,

spowodował, że przekonanie o korzyściach, jakie Polska odnosi z integracji, osłabło. Nie zmniejszył się jednak odsetek osób dostrzegających korzyści z integracji dla siebie osobiście. Wydaje się, że rosnący sceptycyzm wobec integracji opiera się na innych przesłankach niż sceptycyzm z okresu, kiedy wchodziliśmy do UE. Wówczas jako społeczeństwo obawialiśmy się, że możemy nie dać sobie rady w Unii, że nasze przedsiębiorstwa i gospodarstwa rolne nie poradzą sobie z unijną konkurencją, obecnie zaś niepokoiśmy się, że to Unia może nas ciągnąć w dół. Jak pokazują wyniki Eurobarometru z jesieni 2012 roku, Polacy – obok Brytyjczyków i Czechów – należą do tych społeczeństw, które stosunkowo najczęściej uważają, że ich kraj lepiej poradziłby sobie z wyzwaniami przyszłości poza Unią niż w Unii³.

Opracowała
Beata ROGUSKA

---

³ Wyniki przytaczanych badań Eurobarometru są dostępne na stronie http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb78/eb78_publ_en.pdf